

Chambre des représentants de Belgique

SESSION ORDINAIRE 1998 - 1999 (*)

12 JANVIER 1999

PROJET DE LOI

**modifiant la loi du
25 ventôse an XI, contenant
organisation du notariat**

AVIS DU CONSEIL D'ÉTAT

Le CONSEIL D'ÉTAT, section de législation, quatrième chambre, saisi par le Président de la Chambre des représentants, le 17 décembre 1998, d'une demande d'avis, dans un délai ne dépassant pas trois jours, sur un projet de loi «modifiant la loi du 25 ventôse, an XI, contenant organisation du notariat» (Doc. parl., Chambre, n°s 1432/1-97/98 et 1433/1-97/98), a donné le 22 décembre 1998 l'avis suivant :

Conformément à l'article 84, alinéa 1er, 2°, des lois coordonnées sur le Conseil d'État, inséré par la loi du 4 août 1996, la demande d'avis doit spécialement indiquer les motifs qui en justifient le caractère urgent.

La lettre s'exprime en ces termes :

«... (l'urgence est motivée) par le fait que la commission souhaite voter sur ces amendements et sur l'ensemble du projet de loi lors de sa prochaine réunion.»

*
* *

Voir:

- 1433 - 97 / 98:

- N° 1 : Projet de loi.
- N°s 2 à 20 : Amendements.

(*) Cinquième session de la 49ème législature

Belgische Kamer van volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1998 - 1999 (*)

12 JANUARI 1999

WETSONTWERP

**tot wijziging van de wet van 25
ventôse jaar XI, tot regeling van het
notarisambt**

ADVIES VAN DE RAAD VAN STATE

De RAAD VAN STATE, afdeling wetgeving, vierde kamer, op 17 december 1998, door de Voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers verzocht hem, binnen een termijn van ten hoogste drie dagen, van advies te dienen over een wetsontwerp «tot wijziging van de wet van 25 ventôse, jaar XI, tot regeling van het notarisambt» (Gedr. St. Kamer, nrs 1432/1-97/98 en 1433/1-97/98), heeft op 22 december 1998 het volgende advies gegeven :

Overeenkomstig artikel 84, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State, ingevoegd bij de wet van 4 augustus 1996, moeten in de adviesaanvraag inzonderheid de motieven worden vermeld die het spoedeisende karakter ervan wettigen.

In het onderhavige geval luidt de motivering in de brief als volgt :

«... la commission souhaite voter sur ces amendements et sur l'ensemble du projet de loi lors de sa prochaine réunion.»

*
* *

Zie:

- 1433 - 97 / 98:

- Nr. 1 : Wetsontwerp.
- Nrs. 2 tot 20 : Amendementen.

(*) Vijfde zitting van de 49ste zittingsperiode

Au terme de l'examen - forcément limité compte tenu du bref délai qui lui a été imparti - des amendements faisant l'objet de la demande d'avis, la section de législation formule les observations suivantes.

*
* *

Amendement n° 125

1. Cet amendement remplace l'article 35 de la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat en consacrant la fonction de «candidat-notaire».

Ni le projet de loi, ni les amendements soumis à la section de législation n'apportent des précisions sur le statut du candidat-notaire.

Ainsi, l'article 1er de la loi du 25 ventôse an XI, précitée, indique que les notaires sont des fonctionnaires publics. Il n'est pas modifié pour conférer cette qualité aux candidats-notaires.

Le projet et les amendements sont également silencieux sur les prérogatives de ces candidats-notaires. Pourront-ils accomplir les mêmes actes qu'un notaire alors qu'ils ne sont pas encore nommés à ce titre ? Seront-ils dans un lien de subordination par rapport aux notaires avec lesquels ils travaillent ?

Ces questions avaient déjà été soulevées dans un avis de la section de législation donné le 21 novembre 1994 (1) à propos d'une première version du projet de loi.

Les dispositions en projet restent toujours en défaut d'apporter une réponse précise à ce propos.

2. Le paragraphe 2 en projet précise que le Roi détermine le nombre de candidats-notaires à nommer en fonction de leur rôle linguistique.

Le Roi doit au préalable recueillir l'avis du Collège de nomination le quel «fait effectuer auparavant une étude des besoins».

L'amendement ne permet pas de déterminer en fonction de quels critères précis ces quotas seront fixés. Le Conseil d'État s'interroge également sur l'identité de ceux ou celles qui feront l'étude de besoins.

Le texte est notamment en défaut de préciser sur quelles bases géographiques ces besoins seront calculés.

La disposition en projet doit être davantage précisée.

De afdeling wetgeving heeft na afloop van het onderzoek van de amendementen waarover de adviesaanvraag handelt, een onderzoek dat noodzakelijkerwijs beperkt is vanwege de korte tijd die haar is toegemeten, de volgende opmerkingen gemaakt.

*
* *

Amendement nr. 125

1. Dit amendement vervangt artikel 35 van de wet van 25 ventôse jaar XI tot regeling van het notarisambt en voert het ambt van «kandidaat-notaris» in.

Noch in het ontwerp van wet, noch in de amendementen voorgelegd aan de afdeling wetgeving worden nadere toelichtingen verstrekt over de rechtspositie van de kandidaat-notaris.

Zo staat in artikel 1 van de voornoemde wet van 25 ventôse jaar XI te lezen dat de notarissen openbare ambtenaren zijn. Dat artikel wordt niet aldus gewijzigd dat het die hoedanigheid verleent aan kandidaat-notarissen.

Het ontwerp en de amendementen gaan eveneens voorbij aan de prerogatieven van kandidaat-notarissen. Kunnen ze dezelfde handelingen stellen als een notaris, ook al zijn ze nog niet tot notaris benoemd ? Bevinden ze zich in een ondergeschikt verband ten aanzien van de notarissen bij wie ze werken ?

Die problemen zijn reeds opgeworpen in een advies dat de afdeling wetgeving op 21 november 1994 verstrekt heeft (1) over een eerste versie van het ontwerp van wet.

De ontworpen bepalingen geven nog steeds geen duidelijk antwoord op die problemen.

2. De ontworpen paragraaf 2 bepaalt dat de Koning het aantal te benoemen kandidaat-notarissen vaststelt naar gelang van hun taalrol.

De Koning moet eerst het advies inwinnen van het benoemingscollege, dat «vooraf een behoeftenstudie (laat) uitvoeren».

Uit het amendement kan niet worden opgemaakt op basis van welke precieze criteria die quota zullen worden bepaald. De Raad van State vraagt zich bovendien af door wie de behoeftenstudie zal worden verricht.

De tekst bepaalt evenmin op basis van welke geografische criteria die behoeften zullen worden berekend.

De ontworpen bepaling moet worden aangevuld.

(1) Voir l'avis n° L. 22.537/2 sur un projet de loi «modifiant la loi du 25 ventôse - 5 germinal an XI (16 mars 1803) contenant organisation du notariat», donné le 21 novembre 1994, pp. 41 et 42.

(1) Zie advies nr. L. 22.537/2 over een ontwerp van wet «houdende wijziging van de wet van 25 ventôse 5 germinal jaar XI (16 maart 1803) tot regeling van het notarisambt», verstrekt op 21 november 1994, blz. 137 en 138.

3. Alors que les paragraphes 1er à 3 en projet sont relatifs à la nomination des candidats-notaires, le paragraphe 4 règle plus particulièrement l'exercice de la fonction de notaire.

Il y a lieu d'en faire un article distinct.

Par ailleurs, la notion d'«organisme notarial» n'est pas définie et peut donner lieu à des interprétations divergentes.

Amendement n° 126

1. L'article 36 en projet, tel qu'il est recomposé, a déjà été, dans une large mesure, examiné par la section de législation.

Il est renvoyé aux observations précédemment émises.

2. La lecture du paragraphe 1er ne permet pas de déterminer avec certitude si le stage doit nécessairement être effectué à temps plein ou s'il peut également l'être à temps partiel à condition, dans l'un et l'autre cas, d'être ininterrompu et d'une durée totale de trois ans.

Le texte doit être clarifié sur ce point.

3. Au paragraphe 2, le Conseil d'État n'aperçoit pas pour quelle raison la dérogation ne pourrait pas également être accordée dans le cas où l'intéressé a exercé pendant cinq ans au moins, à titre d'activité professionnelle principale, des responsabilités dans un «organisme notarial».

4. En ce qui concerne le paragraphe 3, il serait souhaitable que le législateur détermine, lui-même, les cas dans lesquels le stage peut être suspendu.

5. Quant au paragraphe 4, il ressort de la justification de l'amendement que :

«... le certificat de stage sera délivré sur production des attestations de stage qui sont la preuve du respect des prescriptions légales, mais sans appréciation de la qualité intrinsèque du stage.»

Or, le paragraphe 4 en projet ne traduit pas clairement cette volonté. Il y est, en effet, dit que :

«Après réception et vérification des attestations de stage, la Chambre nationale des notaires délivre un certificat de stage au stagiaire.»

Il convient, dès lors, de préciser que la Chambre nationale des notaires délivre le certificat de stage sans se prononcer sur la qualité du stage.

3. De ontworpen paragrafen 1 tot 3 betreffen de benoeming van kandidaat-notarissen, terwijl paragraaf 4 inzonderheid de uitoefening van het ambt van notaris regelt.

Deze paragraaf moet in een afzonderlijk artikel worden opgenomen.

Bovendien wordt geen omschrijving gegeven van het begrip «notariële instelling», dat tot uiteenlopende interpretaties aanleiding kan geven.

Amendement nr. 126

1. Het ontworpen artikel 36 is in zijn nieuwe lezing reeds grotendeels onderzocht door de afdeling wetgeving.

Er zij verwezen naar de voorheen gemaakte opmerkingen.

2. Uit de lezing van paragraaf 1 kan niet met zekerheid worden opgemaakt of de stage noodzakelijkerwijs voltijds moet geschieden, dan wel of deze ook deeltijds kan worden volbracht, op voorwaarde dat ze zowel in het ene als in het andere geval ononderbroken is en in totaal drie jaar duurt.

De tekst moet op dit punt worden aangevuld.

3. Het is de Raad van State niet duidelijk waarom de afwijking in paragraaf 2 niet eveneens kan worden verleend indien de betrokkene gedurende ten minste vijf jaar als voornaamste beroepsactiviteit een verantwoordelijke functie in een «notariële instelling» heeft uitgeoefend.

4. In verband met paragraaf 3 is het verkieslijk dat de wetgever zelf bepaalt in welke gevallen de stage kan worden geschorst.

5. In de verantwoording van paragraaf 4 staat te lezen :

«Het stagecertificaat zal worden afgeleverd op voorlegging van stage-attesten die getuigen van het naleven van de wettelijke voorschriften, zonder appreciatie van de inhoudelijke kwaliteit van de stage».

De ontworpen paragraaf 4 geeft die bedoeling echter niet duidelijk weer. Hij luidt immers als volgt :

«Na ontvangst en nazicht van de stage-attesten reikt de Nationale kamer van notarissen aan de stagiair een stagecertificaat uit».

Derhalve moet worden gepreciseerd dat de Nationale Kamer van Notarissen het stagecertificaat uitreikt zonder dat ze zich uitspreekt over de kwaliteit van de stage.

Amendement n°127

Article 37 en projet

1. Le paragraphe 1er en projet fait une distinction entre «les stagiaires» et «les détenteurs d'un certificat de stage».

Ici aussi, ni le projet, ni les amendements examinés n'apportent guère de précisions sur le statut de ces personnes, ni sur la nature juridique de la relation de travail qui s'établit entre ces personnes et celle qui procède à leur évaluation.

Ainsi, peut-il être mis fin au stage avant l'écoulement du délai minimum de trois ans, prévu à l'article 36 en projet, par le maître de stage lorsque le stagiaire commet par exemple une faute grave ?

2. Pour ce qui concerne la notion d'«organisme notarial», il est renvoyé à l'observation formulée sous l'amendement n° 125.

3. Le paragraphe 1er en projet semble considérer que la procédure d'évaluation ne concerne que les stagiaires et les détenteurs d'un certificat de stage qui exercent une fonction juridique «à titre d'activité professionnelle principale».

Qu'en sera-t-il de ceux qui exercent une telle activité à temps partiel ? Cette activité sera-t-elle prise en considération dans le dossier que présentera le stagiaire pour une nomination en tant que candidat-notaire ?

4. Comme il l'a déjà été souligné dans un précédent avis (2), s'agissant d'un principe fondamental d'impartialité dans l'exercice des fonctions, le texte doit également préciser certains cas d'incompatibilité entre «évalué» et «évaluateur», liés à l'alliance ou aux liens de parenté.

Il n'est, en effet, pas admissible qu'une évaluation conduisant à une nomination, après comparaison des titres et mérites, soit effectuée par une personne ne disposant pas d'un minimum d'indépendance par rapport à l'évalué.

Le texte en projet doit être complété pour tenir compte de cette observation.

5. Le paragraphe 3 en projet permet à l'évalué de formuler des observations sur le rapport d'évaluation qui a été établi à son sujet et de les transmettre, d'une part, à l'évaluateur et, d'autre part, à la chambre des notaires concernée.

Le ministre reçoit également un exemplaire du rapport d'évaluation et les observations de l'évalué.

Amendement nr. 127

Ontworpen artikel 37

1. In de ontworpen paragraaf 1 wordt een onderscheid gemaakt tussen «de stagiairs» en «de houders van een stagecertificaat».

Ook hier worden in het ontwerp en in de onderzochte amendementen zo goed als geen nadere toelichtingen verstrekt over de rechtspositie van die personen of de juridische aard van de werkverhoudingen tussen die personen en diegene die hen evalueert.

Kan de stagemeeester aldus vóór het verstrijken van de in het ontworpen artikel 36 gestelde minimumtermijn van drie jaar een eind maken aan de stage, bijvoorbeeld als de stagiair een zware fout begaat ?

2. Wat het begrip «notariële instelling» betreft, zij verwezen naar de opmerking gemaakt onder amendement nr. 125.

3. Volgens de ontworpen paragraaf 1 heeft de evaluatieprocedure alleen betrekking op stagiairs en houders van een stagecertificaat die «als voornaamste beroepsactiviteit» een juridische functie uitoefenen.

Wat met degenen die deeltijds zulk een activiteit uitoefenen ? Wordt die activiteit in aanmerking genomen in het dossier dat de stagiair met het oog op benoeming tot kandidaat-notaris zal voorleggen ?

4. Zoals reeds is beklemtoond in een vorig advies (2), moeten in de tekst eveneens een aantal gevallen van onverenigbaarheid tussen «degene die geëvalueerd wordt» en «degene die evalueert» worden opgenomen die samenhangen met verwantschap of aanverwantschap, aangezien het hier gaat om een grondbeginsel van onpartijdigheid in de ambtsuitoefening.

Het is immers onaanvaardbaar dat een evaluatie die na vergelijking van de aanspraken en verdiensten leidt tot een benoeming, geschiedt door een persoon die niet over een minimum aan onafhankelijkheid ten aanzien van de geëvalueerde beschikt.

De ontworpen tekst moet worden herzien, zodat met die opmerking rekening wordt gehouden.

5. Volgens de ontworpen paragraaf 3 kan de geëvalueerde omtrent het evaluatieverslag dat over hem is opgesteld opmerkingen maken die hij zowel aan de opsteller van het evaluatieverslag als aan de betrokken kamer van notarissen verzendt.

Ook de minister ontvangt een exemplaar van het evaluatieverslag, alsmede de opmerkingen van de geëvalueerde.

(2) Voyez l'avis n° L. 26.793/2 sur un projet de loi «relative à l'organisation du notariat», donné le 1er décembre 1997.

(2) Zie advies nr. L. 26.793/2 over een ontwerp van wet «betreffende de organisatie van het notariaat», verstrekt op 1 december 1997.

Or, comme il l'a déjà été souligné dans un précédent avis (3), l'évaluation est un élément essentiel dont il sera tenu compte lors des nominations et il n'est, dès lors, pas acceptable que cette évaluation ne soit pas susceptible d'un recours de la part de l'évalué.

Plutôt que de jouer le rôle d'organe de transmission, la chambre des notaires concernée pourrait connaître de ces recours.

6. Au paragraphe 6, il est excessif de rendre applicable l'article 458 du Code pénal aux membres des chambres concernées et leurs préposés qui ont pris connaissance du dossier d'évaluation. Il y a lieu de prévoir un devoir de discrétion.

Article 38 en projet

1. Il n'est pas nécessaire de préciser au paragraphe 1er, alinéa 1er, en projet, qu'il est institué un Collège de nomination pour le notariat «pour toute la Belgique»; ces derniers mots doivent être omis.

2. Au paragraphe 1er, alinéa 1er, 3°, en projet, il est prévu que le Collège est compétent pour

«... réceptionner les plaintes des intéressés quant au fonctionnement des études notariales et d'en assurer le suivi.».

La justification relative à cet amendement fait apparaître clairement qu'il s'agit de plaintes formulées par des particuliers.

L'utilisation du terme «intéressés» n'est pas aussi précise et pourrait également viser les stagiaires, les candidats-notaires,

Il est, dès lors, préférable de remplacer cette notion par celle de «particuliers».

3. Au paragraphe 3, 5°, en projet, il est prévu qu'un secrétaire d'un centre public d'aide sociale pourrait siéger en tant que membre externe dans une commission de nomination.

Comme il l'a déjà été souligné dans un précédent avis (4), la présence de ce secrétaire gagnerait à être justifiée.

4. Le paragraphe 4, alinéa 3, en projet, précise que certains membres sont désignés alternativement par la Chambre des représentants et par le Sénat «à la majorité des deux tiers des voix émises».

Une telle disposition n'est pas conciliable avec les articles 53 et 60 de la Constitution.

(3) Voyez l'avis n° L. 26.793/2, précité.

(4) Voyez l'avis n° L. 26.793/2, précité.

Zoals in een vorig advies echter reeds is beklemtoond (3), is de evaluatie een fundamenteel gegeven, waarmee rekening zal worden gehouden bij benoemingen en is het dan ook onaanvaardbaar dat de geëvalueerde geen beroep kan instellen tegen die evaluatie.

De betrokken kamer van notarissen zou kennis kunnen nemen van die beroepen, veeleer dan als doorgeefluik dienst te doen.

6. In paragraaf 6 gaat men te ver door artikel 458 van het Strafwetboek toepasselijk te verklaren op de leden van de betrokken kamers en hun aangestelden die kennis hebben van de inhoud van het evaluatiedossier. Er moet worden voorzien in een discretieplicht.

Ontworpen artikel 38

1. Het is onnodig in de ontworpen paragraaf 1, eerste lid, te preciseren dat er een benoemingscollege voor het notariaat «voor geheel België» bestaat; deze woorden dienen te vervallen.

2. De ontworpen paragraaf 1, eerste lid, 3°, bepaalt dat het college bevoegd is om

«de klachten van belanghebbenden over de werking van notariskantoren te ontvangen en op te volgen».

Uit de verantwoording betreffende dit amendement blijkt duidelijk dat het gaat om klachten vanwege particulieren.

Het woord «belanghebbenden» is onvoldoende duidelijk en zou eveneens kunnen slaan op stagiairs, kandidaat-notarissen, ...

Het is dan ook verkieslijk dat begrip te vervangen door het begrip «particulieren».

3. In de ontworpen paragraaf 3, 5°, wordt bepaald dat de secretaris van een openbaar centrum voor maatschappelijk welzijn als extern lid zitting kan hebben in een benoemingscommissie.

Zoals in een vorig advies reeds is beklemtoond (4), dient de aanwezigheid van zulk een secretaris te worden verantwoord.

4. De ontworpen paragraaf 4, derde lid, preciseert dat sommige leden afwisselend door de Kamer van volksvertegenwoordigers en door de Senaat aangewezen worden, «met een tweederde meerderheid van de uitgebrachte stemmen».

Deze bepaling is niet verenigbaar met de artikelen 53 en 60 van de Grondwet.

(3) Zie het voornoemde advies nr. L. 26.793/2.

(4) Zie het voornoemde advies L. 26.793/2.

En effet, il revient au Constituant et aux règlements des chambres législatives de déterminer les majorités requises lors des votes en séance plénière.

Par ailleurs, il serait également souhaitable que l'on précise quelle sera l'assemblée qui procédera à la première désignation.

5. Le paragraphe 4, alinéa 4, en projet détermine l'appartenance linguistique des notaires, des avocats, des professeurs de droit mais n'apporte aucune indication en ce qui concerne le «rôle linguistique» des membres externes.

Il convient de compléter la disposition en projet sur ce point. S'agissant de fonctionnaires, il suffit de préciser que leur rôle linguistique est celui pris en considération pour l'exercice de leurs tâches dans la fonction publique.

6. Le paragraphe 5 en projet énonce les incompatibilités dans le chef des membres du Collège de nomination.

Cette liste est complétée par le paragraphe 9 en projet.

Le Conseil d'État se demande s'il ne convient pas de prévoir expressément qu'il existe une incompatibilité entre ce mandat et la qualité d'évaluateur telle qu'elle est consacrée par l'article 37 en projet.

Il n'est pas certain que les incompatibilités visées au paragraphe 9, en projet englobent ce cas de figure. En effet, peut-on dire que ce membre du Collège doit se récuser parce qu'il a un intérêt personnel ou direct, ou encore parce qu'il a émis un avis sur le candidat ou a été son employeur ou a exercé sur lui une autorité sur le plan professionnel ?

Cette question doit être tranchée.

7. Le paragraphe 7 en projet dispose que la présidence du Collège est exercée pour une durée de deux ans alternativement par les présidents respectifs des commissions de nomination.

Il y a lieu de compléter cette disposition en indiquant que la première présidence sera, par exemple, confiée au doyen.

8. L'incompatibilité visée au paragraphe 9, 2°, en projet est déjà comprise en partie dans le paragraphe 5, 2°, en projet.

Il y a lieu de mettre ces textes en concordance.

Het zijn immers de Grondwetgever en de reglementen van de wetgevende kamers die moeten bepalen welke meerderheid vereist is bij de stemmingen in plenaire vergadering.

Voorts zou het eveneens wenselijk zijn te preciseren welke van beide kamers de allereerste aanwijzing doet.

5. De ontworpen paragraaf 4, vierde lid, bepaalt tot welke taalrol de notarissen, advocaten en hoogleraren in de rechten behoren, maar zegt niets over de «taalrol» van de externe leden.

De ontworpen bepaling moet op dat punt worden aangevuld. Voorzover het om ambtenaren gaat, kan men ermee volstaan te bepalen dat hun taalrol die is waartoe zij als overheidsambtenaar behoren.

6. De ontworpen paragraaf 5 somt de onverenigbaarheden met betrekking tot de leden van het benoemingscollege op.

Deze lijst wordt aangevuld door het bepaalde in de ontworpen paragraaf 9.

De Raad van State vraagt zich af of het niet beter is uitdrukkelijk te stellen dat er onverenigbaarheid bestaat tussen dat mandaat en de hoedanigheid van persoon belast met de evaluatie, zoals wordt voorgeschreven in het ontworpen artikel 37.

Het is niet zeker dat de onverenigbaarheden opgesomd in de ontworpen paragraaf 9 dit specifieke geval omvatten. Kan immers gesteld worden dat dit lid van het college zich moet verschonen omdat het een persoonlijk of direct belang heeft, of nog omdat het een advies heeft verstrekt over de gegadigde, omdat het diens werkgever is geweest of omdat het op professioneel gebied over hem gezag heeft uitgeoefend ?

Dit probleem moet worden opgelost.

7. De ontworpen paragraaf 7 bepaalt dat het voorzitterschap van het college uitgeoefend wordt voor een duur van twee jaar, beurtelings door de respectieve voorzitters van de benoemingscommissies.

Deze bepaling moet worden aangevuld, waarbij wordt voorgeschreven wie de eerste maal het voorzitterschap uitoefent, bijvoorbeeld het oudste lid.

8. De onverenigbaarheid genoemd in de ontworpen paragraaf 9, 2°, is reeds gedeeltelijk vervat in de ontworpen paragraaf 5, 2°.

De beide teksten moeten met elkaar in overeenstemming worden gebracht.

9. Le paragraphe 10 en projet habilite le Roi à déterminer les règles de fonctionnement du Collège. Il serait également utile de prévoir que le Collège doit se doter d'un règlement d'ordre intérieur approuvé par le Roi.

Article 38bis en projet

1. L'article 38bis, alinéa 1er, en projet prévoit la création de comités d'avis des notaires chargés d'émettre des avis à destination du Collège de nomination.

Il y a un comité d'avis par province et un comité d'avis pour la Région de Bruxelles-Capitale.

Le Conseil d'État n'aperçoit cependant pas pour quelle raison de tels comités d'avis sont créés.

Il existe, en effet, déjà les compagnies des notaires et les chambres des notaires pour chaque arrondissement judiciaire.

Cette multiplication des organes représentatifs des notaires peut être à l'origine de certains blocages et mettre à néant les objectifs poursuivis par le projet de loi.

Cette disposition doit, en tout état de cause, clairement indiquer, si telle est bien l'intention du gouvernement, que l'avis de ces comités ne concerne que les nominations des candidats-notaires et des notaires titulaires. La disposition en projet ne précise, en effet, pas la portée de cet avis.

2. La disposition en projet ne semble pas prendre en considération une parité linguistique notamment en ce qui concerne la composition du comité d'avis de la Région de Bruxelles-Capitale alors que cette parité linguistique est souhaitée pour le Collège de nomination.

3. L'alinéa 1er, 2°, en projet, prévoit la présence au sein de chaque comité d'avis «d'un candidat-notaire figurant sur la liste A) visée à l'article 42».

L'article 42 en projet fait quant à lui référence aux candidats-notaires visés à l'article 68, 3°.

En vertu de cette dernière disposition, telle qu'elle est consacrée dans le projet de loi, il s'agit

«... des candidats-notaires agréés non associés collaborant à titre principal dans une étude notariale située dans l'arrondissement.».

N'étant saisie d'aucun amendement relatif à l'article 68, précité, la section de législation invite le gouvernement à adapter cette disposition, compte tenu de sa volonté de ne plus retenir la notion de «candidat-notaire agréé» (5).

(5) Voir en ce sens la justification de l'amendement n° 125.

9. De ontworpen paragraaf 10 machtigt de Koning de werkwijze van het college te regelen. Het zou eveneens nuttig zijn te bepalen dat het college een huishoudelijk reglement moet aannemen dat door de Koning wordt goedgekeurd.

Ontworpen artikel 38bis

1. Het ontworpen artikel 38bis, eerste lid, voorziet in de oprichting van adviescomités van notarissen die belast zijn met het uitbrengen van adviezen ten behoeve van het Benoemingscollege.

Er bestaat een adviescomité per provincie en een adviescomité voor het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

De Raad van State ziet evenwel niet in waarom zulke adviescomités worden opgericht.

Er bestaan immers reeds genootschappen van notarissen en kamers van notarissen voor elk gerechtelijk arrondissement.

Dat toenemende aantal representatieve organisaties voor notarissen kan aanleiding geven tot bepaalde impasses en de met het wetsontwerp nagestreefde doeleinden tenietdoen.

Deze bepaling dient hoe dan ook duidelijk aan te geven, als dat wel de bedoeling is van de regering, dat het advies van die comités enkel betrekking heeft op benoemingen van kandidaat-notarissen en van notarissen-titularis. De ontworpen bepaling bepaalt immers niets over de draagwijdte van dat advies.

2. De ontworpen bepaling lijkt geen rekening te houden met de taalpariteit, inzonderheid wat betreft de samenstelling van het adviescomité van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest, terwijl die taalpariteit wel wordt gewenst voor het Benoemingscollege.

3. Het ontworpen eerste lid, 2°, bepaalt dat elk adviescomité «één kandidaat-notaris voorkomend op lijst A) bedoeld in artikel 42» telt.

Het ontworpen artikel 42 verwijst dan weer naar de in artikel 68, 3°, bedoelde kandidaat-notarissen.

Krachtens die laatste bepaling, zoals ze verankerd ligt in het wetsontwerp, gaat het om

«... de niet-geassocieerde erkend kandidaat-notarissen die als voornaamste beroepsactiviteit bedrijvig zijn in een notariskantoor dat in het arrondissement gevestigd is.».

Aangezien er omtrent het voornoemde artikel 68 bij de afdeling wetgeving geen amendement is ingediend, verzoekt ze de regering die bepaling aan te passen, aangezien deze het begrip «erkend kandidaat-notaris» niet meer wenst te gebruiken (5).

(5) Zie in dat verband de verantwoording van amendement nr. 125.

Par ailleurs, l'alinéa 2 en projet prévoit que les candidats-notaires sont désignés par le ministre de la Justice «sur présentation par les associations représentatives respectives des licenciés en notariat».

Le projet de loi ainsi que les amendements examinés n'apportent aucune précision sur ces associations représentatives.

Ainsi, quelles seront les conditions mises pour que ces associations soient qualifiées d'associations représentatives et qui décidera de cette représentativité ?

Il convient de compléter la disposition en projet pour répondre à ces incertitudes.

4. L'alinéa 5 en projet énonce certaines incompatibilités. Il est étonnant de constater qu'aucune incompatibilité n'a été prévue entre le mandat de membre d'un comité d'avis et celui de membre du Collège de nomination alors que celle-ci existe au niveau du Collège précité.

Il y a lieu de compléter la disposition en projet en ce sens.

Il est également renvoyé à l'observation formulée sous l'article 38, §§ 5 et 9, en projet, pour ce qui concerne l'incompatibilité relative à l'évaluateur.

5. Quant à l'alinéa 6, il convient de prévoir que les règles de fonctionnement des comités d'avis sont déterminées par le Roi.

Article 39 en projet

1. Au paragraphe 1er, alinéa 1er, en projet, il est proposé de remplacer les termes «L'aspirant à la nomination de candidat-notaire» par les termes «Le porteur d'un certificat de stage visé à l'article 36, § 4, qui souhaite devenir candidat-notaire».

2. Ni le projet, ni les amendements examinés n'apportent de précision sur le contenu des annexes visées à l'alinéa 3 du paragraphe 1er en projet.

Il y a lieu d'explicitier davantage la portée de ces annexes.

3. Le paragraphe 2 prévoit, en son alinéa 2, l'évaluation par la Commission de nomination des candidats et la sélection de ceux-ci selon deux critères jugés équivalents, à savoir la compétence scientifique et la compétence professionnelle.

Overigens wordt in het ontworpen tweede lid bepaald dat de kandidaat-notarissen worden aangewezen door de minister van Justitie «op voordracht van de respectievelijke representatieve verenigingen van licentiaten in het notariaat».

Noch in het wetsontwerp, noch in de onderzochte amendementen wordt nadere uitleg verstrekt over die representatieve verenigingen.

De vraag rijst dan ook onder welke voorwaarden die verenigingen als representatieve verenigingen zullen worden beschouwd en wie over die representativiteit zal beslissen ?

De ontworpen bepaling behoort te worden aangevuld om die onzekere situatie te verhelpen.

4. Het ontworpen vijfde lid noemt een aantal onverenigbaarheden. Het is verbazend te moeten vaststellen dat er niet is voorzien in een onverenigbaarheid tussen het mandaat van lid van een adviescomité en dat van lid van het Benoemingscollege, terwijl zulk een onverenigbaarheid bestaat met betrekking tot het voornoemde college.

De ontworpen bepaling behoort in die zin te worden aangevuld.

Er wordt eveneens verwezen naar de opmerking onder het ontworpen artikel 38, §§ 5 en 9, wat betreft de onverenigbaarheid met betrekking tot de persoon belast met de evaluatie.

5. Wat het zesde lid betreft, behoort te worden bepaald dat de werkwijze van de adviescomités door de Koning worden bepaald.

Ontworpen artikel 39

1. Ten aanzien van de ontworpen paragraaf 1, eerste lid, wordt voorgesteld de woorden «De gegadigde voor een benoeming tot kandidaat-notaris» te vervangen door de woorden «De houder van een stagecertificaat als genoemd in artikel 36, § 4, die kandidaat-notaris wenst te worden».

2. Noch in het ontwerp, noch in de onderzochte amendementen wordt nadere uitleg verstrekt over de inhoud van de bijlagen bedoeld in het derde lid van de ontworpen paragraaf 1.

De strekking van die bijlagen moet nader worden toegelicht.

3. In het tweede lid van paragraaf 2 wordt voorzien in een beoordeling van de gegadigden door de Benoemingscommissie en in hun selectie op grond van twee evenwaardig geachte criteria, namelijk de wetenschappelijke vaardigheden en de professionele vaardigheden.

Il n'apparaît pas clairement de ce texte et pas davantage des autres dispositions de l'article examiné à quel moment cette évaluation intervient.

Le texte doit être précisé sur ce point.

4. Au paragraphe 2, alinéa 3, en projet, il est prévu que :

«... le programme des épreuves écrite et orale est établi par le Collège, après avoir recueilli l'avis de la Chambre nationale des notaires.».

Il doit revenir au législateur le pouvoir de déterminer les principales matières qui feront l'objet des épreuves écrite et orale, le Roi étant ensuite habilité à fixer le programme des épreuves en concertation, par exemple, avec la Chambre nationale des notaires.

Par ailleurs, le texte français de cette disposition en projet n'est pas en parfaite concordance avec le texte néerlandais. Il y a lieu de les adapter. La même observation vaut pour le paragraphe 3, en projet.

5. Le Conseil d'État se demande si le délai de septante jours prévu dans la version française du paragraphe 3, en projet est un délai raisonnable pour organiser l'épreuve écrite alors que les candidats ont un délai d'un mois à partir de la publication au moniteur belge de l'arrêté royal visé à l'article 35, § 2, alinéa 2, pour envoyer leur candidature.

6. Au paragraphe 4, en projet, il est permis de s'interroger sur le contenu des avis qui sont demandés, d'une part, au président du tribunal de première instance de l'arrondissement dans lequel le candidat exerce son activité professionnelle et, d'autre part, au procureur du Roi du même arrondissement.

Dans son avis précédent (6), la section de législation avait proposé, dans le souci du respect de la vie privée des candidats, que l'avis du procureur du Roi porte exclusivement sur la moralité du candidat.

L'alinéa 2 du même paragraphe dispose que :

«... si une instance ne rend pas et ne transmet pas son avis au ministre dans le délai fixé, elle est réputée n'avoir rendu d'avis ni favorable ni défavorable. Dans ce cas, le ministre de la justice en fait part au candidat concerné.».

Cependant cette disposition ne tire pas de conclusion claire quant à l'absence d'un avis. Le texte doit être complété sur ce point.

Wanneer die beoordeling plaatsvindt blijkt niet duidelijk uit de tekst en evenmin uit de overige bepalingen van het onderzochte artikel.

De tekst moet in dat verband duidelijker worden gesteld.

4. In de Franse tekst van de ontworpen paragraaf 2, derde lid, wordt bepaald dat :

«... le programme des épreuves écrite et orale est établi par le Collège, après avoir recueilli l'avis de la Chambre nationale des notaires.».

De bevoegdheid om de belangrijkste examenvakken te bepalen waarover het schriftelijke en mondelinge examen zal worden gehouden dient de wetgever toe te komen, terwijl de Koning vervolgens gemachtigd wordt om het examenprogramma vast te leggen in overleg met, bijvoorbeeld de Nationale Kamer van notarissen.

Overigens stemt de Franse tekst van de ontworpen bepaling niet helemaal overeen met de Nederlandse versie. Beide versies moeten op elkaar worden afgestemd. Dezelfde opmerking geldt voor de ontworpen paragraaf 3.

5. De Raad van State vraagt zich af of een termijn van zeventig dagen, waarin door de Franse versie van de ontworpen paragraaf 3 wordt voorzien, een redelijke termijn is om het schriftelijke examengedeelte te organiseren, terwijl de gegadigden vanaf de bekendmaking in het Belgisch Staatsblad van het in artikel 35, § 2, tweede lid, genoemde koninklijk besluit, een termijn van één maand hebben om hun sollicitatie in te zenden.

6. Wat de ontworpen paragraaf 4 betreft kan men zich afvragen wat de inhoud is van de adviezen die enerzijds worden ingewonnen bij de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg van het arrondissement waar de kandidaat zijn beroepsactiviteit uitoefent en anderzijds bij de procureur des Konings van hetzelfde arrondissement.

In haar vorige advies heeft de afdeling wetgeving gesteld dat, uit respect voor de persoonlijke levenssfeer van de gegadigden, het advies van de procureur des Konings uitsluitend betrekking heeft op de moraliteit van de kandidaat (6).

In het tweede lid van dezelfde paragraaf wordt het volgende gesteld :

«Zo een instantie geen advies geeft en verzendt aan de minister binnen de vastgestelde termijn, wordt zij geacht gunstig noch ongunstig geadviseerd te hebben. In dit geval wordt dit door de minister van Justitie meegedeeld aan de betrokken kandidaat.».

Deze bepaling trekt evenwel geen duidelijke conclusie uit het ontbreken van een advies. De tekst moet op dat punt worden aangevuld.

(6) Voyez l'avis n° L. 26.793/2, précité.

(6) Vgl. het voormelde advies L. 26.793/2.

7. En ce qui concerne le paragraphe 5, en projet, dans son avis précédent (7), la section de législation a estimé que dans le souci d'assurer un minimum de contradiction, il convient de permettre aux autorités ayant émis un avis à propos d'un candidat, de modifier ou de confirmer cet avis à la suite des observations présentées par le candidat.

8. Selon le paragraphe 7 en projet, le nombre de candidats sélectionnés ne peut dépasser le nombre de candidats notaires à nommer tel qu'il figure dans l'arrêté royal publié au *Moniteur belge* (8).

Il semble pouvoir être déduit de cette disposition que la compétence du Roi est liée en ce sens qu'il est tenu de nommer les candidats sélectionnés sans disposer du pouvoir de ne pas nommer l'un ou l'autre d'entre eux.

Le paragraphe 9 doit, dans cette même interprétation, être compris en ce sens que les candidats qui n'ont pas été sélectionnés peuvent à nouveau poser leur candidature les années suivantes.

Si cette lecture ne correspond pas à l'intention du gouvernement, le texte doit être revu.

Article 40 en projet

1. La dernière phrase de l'alinéa 1er, en projet dispose que :

«... le candidat-notaire qui figure sur ce tableau est soumis à l'autorité des organes professionnels des notaires.».

A cet égard, il est renvoyé à la première observation faite sous l'amendement n° 125 à propos du statut des candidats-notaires. La disposition en projet n'est guère plus précise. Doit-on comprendre que les candidats-notaires sont soumis aux règles déontologiques de la profession ?

2. Le Conseil d'État n'aperçoit pas les raisons pour lesquelles une chambre des notaires pourrait refuser l'inscription d'un candidat-notaire au tableau visé à l'article 78.

La disposition en projet doit être plus explicite sur ce point.

Le Conseil d'État n'aperçoit pas non plus la portée exacte de la dernière phrase de l'alinéa 3 relative au caractère suspensif du recours.

7. In verband met de ontworpen paragraaf 5 heeft de afdeling wetgeving in haar vorige advies geoordeeld dat om een minimum aan behandeling op tegenspraak te waarborgen, de instanties die een advies hebben uitgebracht over een bepaalde kandidaat, de mogelijkheid (dienen) te krijgen om dat advies te wijzigen of te bevestigen na de opmerkingen die de kandidaat heeft gemaakt (7).

8. Volgens de ontworpen paragraaf 7 mag het aantal geselecteerde kandidaten niet hoger zijn dan het aantal te benoemen kandidaat-notarissen, vermeld in het koninklijk besluit dat bekendgemaakt wordt in het *Belgisch Staatsblad* (8).

Uit die bepaling lijkt te kunnen worden afgeleid dat de bevoegdheid van de Koning gebonden is, in die zin dat Hij ertoe gehouden is de geselecteerde gegadigden te benoemen, zonder gemachtigd te zijn deze of gene van hen niet te benoemen.

Volgens diezelfde interpretatie moet paragraaf 9 zodanig begrepen worden dat niet-geselecteerde gegadigden de volgende jaren opnieuw hun sollicitatie kunnen indienen.

Indien deze lezing niet overeenstemt met de doelstelling van de regering, moet de tekst worden herzien.

Ontworpen artikel 40

1. De laatste zin van het ontworpen eerste lid luidt als volgt :

«De kandidaat-notaris die op dit tableau voorkomt, is onderworpen aan het gezag van de beroepsorganen van de notarissen.».

In dat verband wordt verwezen naar de eerste opmerking die gemaakt is onder amendement nr. 125 betreffende de rechtspositie van kandidaat-notarissen. De ontworpen bepaling is nauwelijks beter gesteld. Moet er van uit worden gegaan dat voor kandidaat-notarissen de beroeps-ethische regels van het notarisambt gelden ?

2. De Raad van State begrijpt niet om welke redenen een kamer van notarissen de inschrijving zou kunnen weigeren van een kandidaat-notaris op het in artikel 78 genoemde tableau.

De ontworpen bepaling moet op dat punt duidelijker worden gesteld.

De Raad van State ziet evenmin in wat de eigenlijke strekking is van de laatste zin van het derde lid betreffende het schorsende karakter van het beroep.

(7) Voyez l'avis n° L. 26.793/2, précité.

(8) Dans la version française, la référence à l'article 35, § 3, est inexacte; il convient de viser l'article 35, § 2.

(7) Vgl. het voormelde advies L. 26.793/2.

(8) In de Franse versie is de verwijzing naar artikel 35, § 3, onjuist; er moet worden verwezen naar artikel 35, § 2.

3. L'alinéa 4 en projet gagnerait à expliciter la portée de la décision rendue en dernier ressort par le Comité de direction de la Chambre nationale des notaires.

S'agit-il d'une décision annulant celle de la chambre des notaires ou confirmant cette décision ? Ou s'agit-il d'une décision enjoignant à la chambre des notaires de procéder à l'inscription ou confirmant son refus ?

Article 41 en projet

1. Au paragraphe 1er, alinéa 1er, en projet, il y a lieu de viser explicitement les motifs sérieux qui pourront être pris en considération.

Dans la version française, il y a lieu de préciser qu'il s'agit du tableau visé à l'article 78.

2. En ce qui concerne l'alinéa 3 en projet, il est fait référence à l'observation formulée sous l'article 40 en projet à propos de la décision rendue en dernier ressort par le comité de direction de la Chambre nationale des notaires.

Amendement n° 128

Article 42 en projet

L'alinéa 2 en projet fait référence à l'article 68, 3°, lequel contient toujours la notion de «candidat-notaire agréé».

Compte tenu de l'intention du gouvernement de ne plus retenir cette notion, il y a lieu d'adapter également cette disposition.

La question se pose de savoir pour quelles raisons les candidats qui figurent sur la liste A ou la liste B ne peuvent pas demander leur omission de ces listes.

Amendement n° 129

Article 43 en projet

1. Au paragraphe 1er, alinéa 1er, en projet, il est proposé de remplacer les termes «Les aspirants à la nomination de notaire» par les termes «Les candidats-notaires souhaitant une nomination en tant que notaire».

2. En ce qui concerne l'alinéa 3 du paragraphe 1er en projet, il est renvoyé à l'observation formulée par la section de législation dans son avis n° L. 26.793/2, précité, sur le projet de loi à propos des articles 42, § 1er, alinéa 3, et 55, §§ 1er, a) et 3, a) et b).

3. Pour ce qui concerne la procédure prévue au paragraphe 2, en projet, il est fait référence aux observations formulées sous l'article 39, §§ 4 et 5, en projet.

3. Het verdient aanbeveling om in het ontworpen vierde lid te verduidelijken wat de draagwijdte is van de beslissing die in laatste aanleg gewezen wordt door het directiecomité van de Nationale Kamer van notarissen.

Betreft het hier een beslissing waarmee die van de kamer van notarissen wordt vernietigd of waarmee die beslissing wordt bevestigd ? Of gaat het om een beslissing waarmee de kamer van notarissen tot inschrijving wordt aangemaand of waarmee haar weigering wordt bevestigd ?

Ontworpen artikel 41

1. In de ontworpen paragraaf 1, eerste lid, dienen de ernstige redenen die in aanmerking kunnen worden genomen uitdrukkelijk te worden vermeld.

In de Franse versie moet worden verduidelijkt dat het gaat om het tableau genoemd in artikel 78.

2. Wat betreft het ontworpen derde lid, wordt verwezen naar de opmerking die gemaakt is onder het ontworpen artikel 40 in verband met de beslissing die in laatste aanleg gewezen wordt door het directiecomité van de Nationale Kamer van notarissen.

Amendement nr. 128

Ontworpen artikel 42

Het ontworpen tweede lid verwijst naar artikel 68, 3°, waarin nog steeds wordt gesproken van «erkend kandidaat-notaris».

Aangezien de regering dat begrip niet meer wenst te gebruiken, behoort ook die bepaling te worden aangepast.

De vraag rijst waarom de gegadigden van lijst A of lijst B niet kunnen vragen om van die lijsten te worden geschrapt.

Amendement nr. 129

Ontworpen artikel 43

1. Ten aanzien van de ontworpen paragraaf 1, eerste lid, wordt voorgesteld de woorden «De gegadigden voor een benoeming tot notaris» te vervangen door de woorden «Kandidaat-notarissen die tot notaris wensen te worden benoemd.».

2. Wat betreft het derde lid van de ontworpen paragraaf 1, wordt verwezen naar de opmerking die de afdeling wetgeving in haar voornoemde advies nr. L. 26.793/2 over het ontwerp van wet heeft gemaakt, betreffende artikel 42, § 1, derde lid, en artikel 55, §§ 1, a) en 3, a) en b).

3. Wat betreft de in de ontworpen paragraaf 2 bepaalde procedure, wordt verwezen naar de opmerkingen onder het ontworpen artikel 39, §§ 4 en 5.

Article 44 en projet

Dans la mesure où cet article contient des dispositions similaires à celles de l'article 39, §§ 6 à 10, en projet, il est renvoyé aux observations formulées à leur propos.

Quant au paragraphe 4, en projet, il est excessif de prévoir que les membres du Collège sont soumis à l'article 458 du Code pénal; il suffit de prévoir qu'ils sont tenus à un devoir de discrétion.

La même observation vaut pour l'article 52, § 2.

Amendement n° 130

Article 49bis en projet

1. Comme l'indique la justification de l'amendement, le Collège de nomination va exercer également «une fonction d'ombudsman de façon indépendante».

Le Conseil d'État s'interroge sur l'utilité de la disposition examinée. Celle-ci ne fait-elle pas double emploi avec l'article 77, 4°, en projet ?

L'article 77, 4°, en projet prévoit, en effet, que la chambre des notaires est déjà compétente pour

«... prévenir ou concilier toutes plaintes et réclamations de la part de tiers contre des membres de la compagnie, à raison de leur fonction; de donner son avis sur les dommages-intérêts qui en résulteraient, et de réprimer, par voie disciplinaire, toutes infractions qui en seraient l'objet, sans préjudice de l'action devant les tribunaux, s'il y a lieu.»

2. A supposer qu'il n'y ait pas de double emploi, la question se pose de savoir quel est l'objet des plaintes dont le Collège peut être saisi compte tenu de l'énumération du paragraphe 3 de l'article 49bis en projet.

3. Quant à la procédure suivie pour le traitement de ces plaintes, elle est excessivement compliquée.

Cette complexité est due essentiellement à la multiplicité des organes qui interviennent dans le traitement de la plainte et à la difficulté qu'il y a à déterminer le rôle joué par chacun d'entre eux.

Ainsi pour ne donner que deux exemples du manque de transparence de cette procédure, on relève la difficulté de cerner la signification qu'il convient de donner aux mots «le cas échéant» par lesquels commence le paragraphe 4, alinéa 3, de l'article 49bis en projet ainsi qu'à la deuxième phrase du paragraphe 5 du même article.

Ontworpen artikel 44

In zoverre dit artikel soortgelijke bepalingen bevat als die van het ontworpen artikel 39, §§ 6 en 10, wordt verwezen naar de opmerkingen die in dat verband gemaakt zijn.

Wat betreft de ontworpen paragraaf 4 gaat het te ver te stellen dat de leden van het College onder de toepassing van artikel 458 van het Strafwetboek vallen; het volstaat te bepalen dat zij gehouden zijn aan een dicretieplicht.

Dezelfde opmerking geldt voor artikel 52, § 2.

Amendement nr. 130

Ontworpen artikel 49bis

1. Zoals uit de verantwoording van het amendement blijkt, zal het Benoemingscollege ook een «ombudsfunctie op onafhankelijke manier» vervullen.

De Raad van State stelt zich vragen bij het nut van de onderzochte bepaling. Is deze geen overlapping van het ontworpen artikel 77, 4° ?

Het ontworpen artikel 77, 4°, bepaalt immers dat de kamer van notarissen reeds bevoegd is om

«... alle klachten en aanspraken van derden tegen leden van het genootschap in verband met de uitoefening van hun functie te voorkomen of door minnelijke schikking te regelen. De Kamer moet tevens advies uitbrengen over de vergoeding van de schade die daaruit mocht ontstaan zijn en moet door middel van tuchtmaatregelen, enige overtreding terzake beteugelen, zulks onverminderd de rechtsvordering die voor de rechter kan worden ingesteld indien daartoe grond bestaat.».

2. Gesteld dat er geen overlapping is, rijst de vraag wat het voorwerp is van de klachten die bij het College aangebracht kunnen worden, gelet op de opsomming die in paragraaf 3 van het ontworpen artikel 49bis wordt gegeven.

3. De procedure die wordt gevolgd voor de behandeling van die klachten is al te gecompliceerd.

Die complexiteit is in hoofdzaak te wijten aan het grote aantal instanties die bij de klachtenbehandeling wordt betrokken en aan de moeilijk te bepalen rol die iedere instantie daarbij speelt.

Om maar twee voorbeelden te geven van het gebrek aan doorzichtigheid van die procedure, wordt gewezen op de moeilijkheid om de betekenis af te bakenen die gehecht moet worden aan de woorden «in voorkomend geval», aan het begin van paragraaf 4, derde lid, van het ontworpen artikel 49bis, en naar de tweede zin van paragraaf 5 van hetzelfde artikel.

4. La version française du paragraphe 4, alinéa 1er, en projet, détermine la compétence de chaque commission de nomination sur la base de l'article 38, § 3, en projet alors que la version néerlandaise fait référence à l'article 38, § 2, en projet.

Le texte français doit également faire référence à cette dernière disposition aux termes de laquelle les plaintes sont orientées, soit vers la commission de nomination de langue française, soit vers la commission de nomination de langue néerlandaise ou encore vers les commissions réunies en fonction de la localisation de l'étude notariale faisant l'objet de la plainte.

La disposition en projet est cependant silencieuse sur le sort des plaintes rédigées dans une langue différente de celle de l'arrondissement où est située l'étude notariale. Il y a lieu de compléter la disposition en projet sur ce point.

5. Au paragraphe 8 en projet, il est prévu que les commissions de nomination réunies établissent un rapport écrit «sur le bien-fondé des plaintes traitées ainsi que sur les propositions de solution».

A suivre le texte en projet, ce rapport doit être soumis à l'approbation du Collège de nomination ... Or, ce sont les commissions réunies qui forment le Collège qui, dans le cas d'espèce, ont rédigé le rapport.

Cette disposition est, dès lors, inutile.

Observation finale

Compte tenu du remaniement que ces amendements apportent au projet de loi, il y a lieu de vérifier si d'autres dispositions du projet ne doivent pas faire l'objet de certaines adaptations.

Vu le bref délai qui lui a été imparti, la section de législation n'a pas été en mesure de faire cette vérification.

4. De Franse versie van de ontworpen paragraaf 4, eerste lid, bepaalt de bevoegdheid van elke benoemingscommissie op grond van het ontworpen artikel 38, § 3, terwijl in de Nederlandse versie sprake is van het ontworpen artikel 38, § 2.

De Franse versie moet eveneens verwijzen naar die laatste bepaling, naar luid waarvan de klachten hetzij verwezen worden naar de Nederlandstalige benoemingscommissie, hetzij naar de Franstalige benoemingscommissie, hetzij naar de verenigde benoemingscommissies, naar gelang van de plaats waar het notariskantoor gelegen is waar de klacht betrekking op heeft.

De ontworpen bepaling schrijft evenwel niets voor betreffende klachten die zijn opgesteld in een andere taal dan die van het arrondissement waar het notariskantoor gevestigd is. De bepaling moet op dat punt worden aangevuld.

5. In de ontworpen paragraaf 8 wordt bepaald dat de verenigde benoemingscommissies een schriftelijk verslag opstellen «over de gegrondheid van de behandelde klachten en de voorstellen tot afhandeling».

Volgens de ontworpen tekst dient dat verslag aan het Benoemingscollege ter goedkeuring te worden overgelegd ... Welnu, net de verenigde commissies waaruit het College bestaat zijn het die in het onderhavige geval het verslag hebben opgesteld.

Die bepaling is derhalve zinloos.

Slotopmerkingen

Gelet op de wijzigingen die door die amendementen in het wetsontwerp worden aangebracht, behoort te worden nagegaan of andere bepalingen van het ontwerp enigszins moeten worden aangepast.

Binnen de korte tijd die de afdeling wetgeving is toegewezen, heeft ze dat onderzoek niet kunnen uitvoeren.

In verscheidene bepalingen van het ontwerp wordt terminologie gebezigd die uit een oogpunt van correct taalgebruik voor kritiek vatbaar is. Onder voorbehoud van de hiervoren gemaakte inhoudelijke opmerkingen worden de volgende voorbeelden gegeven :

Ontworpen artikel 35

In paragraaf 4 wordt de term «zich associëren met» gebruikt. Van Dale, GWNT, kent alleen «associëren», gebruikt als overgankelijk werkwoord.

Ontworpen artikel 36

In paragraaf 1 zou in de wending «mits voorafgaande toestemming» het woord «mits» vervangen moeten worden door het woord «met». Ook in andere bepalingen van het ontwerp wordt «mits» ten onrechte als een voorzetsel ge-

bruikt en zou het door een andere term vervangen moeten worden. In paragraaf 4 zou het woord «nazicht» beter vervangen worden door het woord «controle».

Ontworpen artikel 37

In paragraaf 1 zou tussen de woorden «telkens» en «de stage» het woord «als» ingevoegd moeten worden. In paragraaf 5 schrijve men : «Wanneer de betrokkene zich bij een kantoor ... vervoegt» in plaats van «Wanneer de betrokkene een kantoor ... vervoegt».

Ontworpen artikel 38

In paragraaf 1 zouden de woorden «op te volgen», die als vertaling van «en assurer le suivi» niet als correct aan te merken zijn, vervangen moeten worden door «voor de voortgang ervan te zorgen» of «de voortgang ervan te bewaken». Deze opmerking geldt mutatis mutandis voor heel het ontwerp. In paragraaf 9 zou de verkeerd gebruikte wending «ten overstaan van» vervangen moeten worden door de wending «ten opzichte van». Een soortgelijke opmerking geldt voor heel het ontwerp. In paragraaf 10 schrijve men : «De werkwijze» in plaats van «De werking». Een zelfde opmerking geldt voor het ontworpen artikel 38bis.

Ontworpen artikel 39

In paragraaf 2 zou het woord «proef» in de combinatie «schriftelijke en mondelinge proef» en «mondelinge proef» vervangen moeten worden door het woord «examen» of een gelijkwaardige term. Aan het begin van paragraaf 10 schrijve men : «Iedere kandidaat die niet benoemd is, kan na een schriftelijk verzoek ...».

Ontworpen artikel 42

In combinatie met het woord «lijst» in de betekenis «op-somming» is het voorzetsel «op» gangbaar, niet «in».

Ontworpen artikel 44

In paragraaf 2 schrijve men : «De rangschikking geschiedt ... de hiernavolgende ... criteria :».

Ontworpen artikel 49bis

In paragraaf 3 schrijve men : «Niet behandeld worden :» in plaats van «Worden niet behandeld :».

In paragraaf 4 zou het woord «verhaal» in de verbinding «geen verhaal openstaat», vervangen moeten worden door het woord «beroep». Volgens Van Dale, GWNT, is «verhaal» in de juridische betekenis immers synoniem met «vergoeding». Zie in dit verband ook Fockema Andreae's Juridisch Woordenboek.

Het besluit is dan ook dat de gehele Nederlandse tekst van het ontwerp zorgvuldig nagezien zou moeten worden.

La chambre était composée de

Messieurs

R. ANDERSEN, président de chambre,

Y. KREINS,
P. LIENARDY, conseillers d'État,

Madame

B. VIGNERON, greffier assumé,

Le rapport a été présenté par Mme P. VANDERNACHT, auditeur. La note du Bureau de coordination a été rédigée par M. C. AMELYNCK, référendaire adjoint.

La concordance entre la version française et la version néerlandaise a été vérifiée sous le contrôle de M. R. ANDERSEN

LE GREFFIER, LE PRESIDENT

B. VIGNERON R. ANDERSEN

De Kamer was samengesteld uit

de Heren

R. ANDERSEN, kamervoorzitter,

Y. KREINS,
P. LIENARDY, Staatsraden,

Mevrouw

M. PROOST, toegevoegd griffier,

Het verslag werd uitgebracht door Mevrouw P. VANDERNACHT, auditeur. De nota van het Coördinatiebureau werd opgesteld en toegelicht door de heer C. AMELYNCK, adjunct-referendaris.

De overeenstemming tussen de Franse en de Nederlandse tekst werd nagezien onder toezicht van de heer R. ANDERSEN

DE GRIFFIER, DE VOORZITTER,

B. VIGNERON R. ANDERSEN